

C HEPATĪTS

Kas ir hepatīts?

Hepatīts ir aknu iekaisums. Hepatītu var izraisīt toksiskas vielas, pārmērīga alkohola lietošana, daži medikamenti, autoimūnās saslimšanas un infekcijas. Visbiežāk aknu iekaisumu izraisa vīrusi.

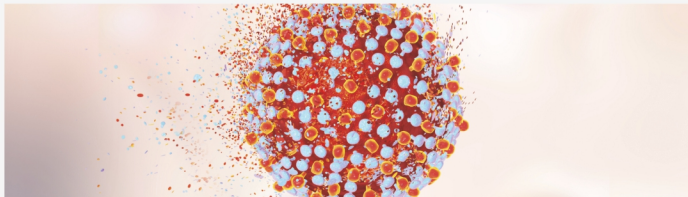
Kas ir vīrushepatīts?

Vīrushepatītu izraisa A, B, C, D, E hepatīta vīrusi. Ar A un E hepatītu parasti inficējas, lietojot uzturā piesārņotu pārtiku vai ūdeni. Ar B un C hepatītu inficējas, saskaroties ar inficēta cilvēka asinīm vai izdalījumiem no dzimumorgāniem.

Kas ir C hepatīts?

C hepatīts ir infekcijas slimība, ko izraisa C hepatīta vīruss. Saslimšana attīstās dažu mēnešu laikā pēc inficēšanās. Tā var noritēt vieglā formā ar vai bez simptomiem vai kā smagāka saslimšana. Apmēram 20% gadījumu cilvēks atbrīvojas no vīrusa dažu mēnešu laikā pat bez ārstēšanas. Hroniska saslimšana var ilgt mūža garumā un var izraisīt aknu cirozi vai aknu vēzi. Bieži cilvēks nezina, ka ir inficējies ar C hepatītu, jo 55% - 85% gadījumu infekcija norit bez simptomiem. Pret C hepatītu nav vakcīnas.

Kādi ir C hepatīta simptomi?

Ja infekcija norit ar simptomiem, tad pirmās pazīmes parādās divu nedēļu līdz 6 mēnešu laikā pēc inficēšanās.

Simptomātiska akūta C hepatīta pacientiem novēro:

- paaugstinātu ķermeņa temperatūru;
- nespēku un nogurumu;
- apetītes trūkumu, nelabu dūšu, vemšanu;
- diskomforta sajūtu labajā parībā un sāpes vēderā;
- locītavu sāpes;
- tumšu urīnu un gaišus izkārnījumus;
- acu baltumu dzelte un ādas dzelti.

Kā izplatās C hepatīts?

C hepatīta vīruss nonāk vesela cilvēka organismā ar inficēta cilvēka asinīm vai izdalījumiem no dzimumorgāniem caur bojātu ādu vai gļotādu.

Ar C hepatītu var inficēties:

- lietojot kopīgas šļircas, adatas un citus narkotiku lietošanas piederumus;
- ārstniecības un skaistumkopšanas pakalpojumu saņemšanas laikā, ar nedezinficētiem un/vai nesterilizētiem instrumentiem;
- seksuālo attiecību laikā. Lielāks risks ir vīriešiem, kuriem ir sekss ar vīriešiem, personām, kurām ir dzimumattiecības ar vairākiem partneriem un personām ar seksuāli transmisīvām infekcijām;
- jaundzimušie no inficētas mātes (jaundzimušie ar C hepatītu inficējas aptuveni 2% gadījumu);
- lai gan Latvijā visas asinis pārļiešanai un orgānu transplantai tiek pārbaudīti uz C hepatītu, risks pastāv, veicot šīs procedūras valstīs, kur pārbaudes netiek veiktas. Ja kāda no šīm procedūrām Tev veikta pirms 1992. gada, risks inficēties ir bijis iespējams.

C hepatīts neizplatās ar mātes pienu, pārtiku, ūdeni vai saskaroties ar inficētu personu, piemēram, ar apskāvieniem, skūpstiem.

Kā nosaka C hepatītu?

Noteikt C hepatīta infekciju ir iespējams, veicot asins parauga izmeklēšanu. Asinīs tiek noteiktas antivielas pret C hepatīta vīrusu. Pozitīvs antivielu tests norāda, ka cilvēks ir bijis inficējies ar C hepatīta vīrusu, taču tas nenozīmē, ka viņam ir infekcija. Lai apstiprinātu vai izslēgtu infekcijas esamību, nepieciešams pārbaudīt asinis uz C hepatīta vīrusa klātbūtni.

C hepatīta eksprestestu bez maksas un anonīmi iespējams veikt HIV profilakses punktos visā Latvijā.

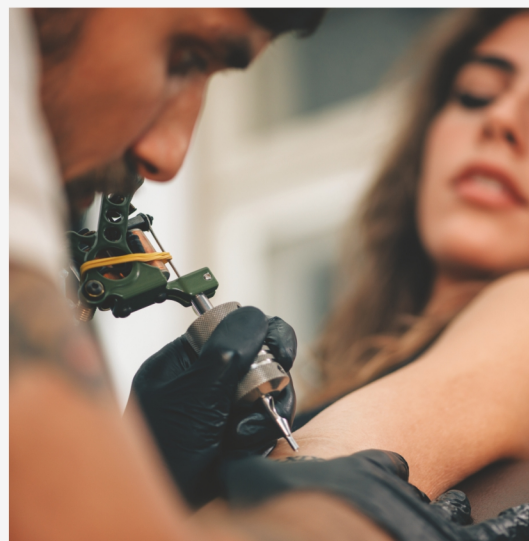
**Vairāk informācijas šeit:
www.spkc.gov.lv**

Kāda ir C hepatīta profilakse?

Vakcīnas pret C hepatītu nav, taču ir iespējams pasargāt sevi no inficēšanās, ievērojot profilakses pasākumus:

- neizmanto kopīgas adatas, šļirci vai citus piederumus, piemēram, narkotiku, steroīdu, hormonu vai citu vielu sagatavošanai un injicēšanai, un izvairies no atkārtotas instrumentu lietošanas;
- nelieto personīgās higiēnas un citus priekšmetus, kas, iespējams, bijuši saskarē ar inficētas personas asinīm, piemēram, skuveklī, nagu knaibles, zobu birstes vai cukura līmeņa rādītāji;
- neveic tetovējumus vai pīrsingus un citas invazīvas procedūras vietās, kur nav iespējams pārliecināties par higiēnas prasību ievērošanu;
- izvairies no kontakta ar asinīm un dzimumakta laikā lieto prezervatīvu.

Kā rīkoties, ja saņemts pirmreizējs pozitīvs C hepatīta antivielu tests?

Pēc pozitīva antivielu testa saņemšanas, tiek veikta papildizmeklēšana, kas nosaka C hepatīta vīrusa klātbūtni. Savukārt, apstiprinot vīrusa klātbūtni, pirmais solis ir vērsties pie sava ģimenes ārsta, kas tālāk nosūtīs uz konsultāciju pie aknu slimību speciālista (hepatologa vai infektologa), lai veiktu plašāku izmeklēšanu un uzsāktu specifisku ārstēšanu. C hepatīta ārstēšanas mērķis ir novērst hroniska hepatīta progresēšanu, aknu cirozes attīstību un mazināt aknu vēža risku.

Šobrīd Latvijā ir pieejama valsts apmaksāta C hepatīta ārstēšana ar tiešās iedarbības pretvīrusa zālēm, kas atbrīvo no vīrusa vairāk nekā 96% gadījumu. Ārstēšanas ilgums parasti ilgst vidēji 8 - 12 nedēļas, kuras laikā ir stingri jāievēro ārsta norādījumi par pareizu zāļu lietošanu, regulāru ārsta apmeklējumiem, pareizu dzīvesveidu, u.c. C hepatīts ir viena no retajām hroniskajām slimībām, kuras gadījumā laicīgi uzsākot terapiju, ir iespējams pilnībā izārstēt.

Ja ārsta padoms nepieciešams ārpus Tava ģimenes ārsta darba laika, zvani uz

Ģimenes ārstu bezmaksas konsultatīvo tālruni – **66 01 60 01**.

Tālruņa numura darba laiks: darba dienās no plkst. 17.00 līdz 8.00, bet brīvdienās un svētku dienās – visu diennakti.

Vairāk informācijas šeit - www.spkc.gov.lv

Buklets tapis par pamatu ņemot SPKC izstrādāto informatīvo materiālu "C hepatīts"

Slimību profilakses un kontroles centrs

Pētījums „Seroepidemioloģiskais pētījums: C hepatīta izplatība Latvijas pieaugušo iedzīvotāju populācijā” tiek īstenots Eiropas Savienības Atveseļošanas fonda projekta „Slimību profilakses un kontroles centra organizētie sabiedrības veselības pētījumi” ietvaros identifikācijas Nr.4.1.1.1.i.0/1/22/I/VM/001